

po FSF-ju

Tina Pogljajen

Sošolki

Dve šolarki se spreta in v ozadju kadra, zunaj fokusa, je razbrati, da je ena od njiju, po nesreči ali ker jo je druga porinila, priletela v vrsto šolskih omaric. Prolog v **Sošolkah** (2015), kratkem igranem filmu Slovenjgradčana Darka Sinka, je prvi znak, da bo film spominjal na **Masaker** (Carnage, 2011) Romana Polanskega, v katerem živčna vojna štirih staršev zaradi spora in pretepa njihovih sinov preraste v psihološko izživiljanje drugega nad drugim (in se ravno tako začne s prologom, ki otroke spremlja zgolj od daleč). A *Sošolki* gresta od tu drugam: tokrat ne gre toliko za zlom skrbno zgrajenih zunanjih podob arogantnih poslovnežev, nevrotičnih umetnic in tako dalje, temveč je poudarek predvsem na družbeni dimenziji podobnih dogodkov, na nasprotjih med »enakimi pravicami« privilegeiranih in deprivilegiranih (vsi smo enakopravni, vendar so nekateri še bolj enakopravni kot drugi), posledicah retorične samozavesti in občutka (ne)upravičenosti pri enih in drugih ter za samo-izpolnjujočo se prerokbo družbenega razreda, ki se vedno znova – kot je tarnal že Althusser – odvija še posebej v šolah, torej izobraževalnem sistemu, ideoloških aparatih države, ki od vseh delujejo najbolj učinkovito. V tem pogledu film Darka Sinka precej bolj kot na *Masaker* spominja na novi danski film, ki v izčiščenih, minimalističnih dramah svoje junakinje in junake iz vsakdanjosti vedno znova postavlja pred »katastrofe«, ki imajo za posledico predvsem moralne in etične dileme;

hkrati pa ves čas deluje prav na nasprotjih med centrom in periferijo, privilegiranimi in marginaliziranimi.

Takšna Sinkova junakinja je učiteljica Sonja, ki jo z vso resnostjo, pristnostjo in prepričljivostjo upodobi Maruša Majer. V nevihti čustev in interesov, ki se razvije iz na videz nedolžnega dogodka, med razžaljeno mamo deklice iz bogate družine, oportunistično šolsko psihologinjo, ravnateljico, ki rada naredi dober vtis, tudi za ceno pometanja resničnih težav pod preprogo, in ne nazadnje neizobraženo mamo druge deklice, bivšo ženo alkoholika, se zdi, da je Sonja s svojo zadržano zaskrbljenostjo in moralnim čutom, ki bi se morda zunaj tega konteksta zdel čisto nekaj navadnega, zadnji branik pred v nebo vpijočo krivico pristranskega obravnavanja bogatejše deklice. Maruši Majer in Darku Sinku je pri tem uspelo ustvariti zares prvovrstno filmsko junakinjo, vsakdanjo žensko, ki ni nič zares posebnega, a se naenkrat vseeno znajde postavljena pred težaško nalogo, ki zahteva nevsakdanji pogum in za seboj potegne izredno odgovornost. Gre, skratka, za junakinjo, za katero trepetamo in zadržujemo dih ves čas kratke in napete zgodbe, prav do samega konca, ki v filmu, kakršen je *Sošolki*, ne bi mogel biti drugačen. In če ga je žirija na Festivalu slovenskega filma za vse to nagradila z vesno za scenarij, lahko dodamo le še – zasluženo.